

Sinclair

Magazine

Nummer 1, januar 1992. Copyright N.A.S.A.

Innhold

2	Redaktøren
2	Informasjon
3	Prisliste fra NASA Computing
5	Mer om norske bokstaver
5	Capslock indikator
9	Printer rapport. Del 2
9	Etterlysning
10	Konkurranse
11	Rutiner i SB - del 6
12	SuperBASIC kurset
13	Nyheter
13	Z80 maskinkode
17	Spectrum pokes
17	Konverter
20	Diverse
21	Turbo Xchange
21	Bøker til Spectrum
21	Nye erfaringer...
24	3.2 MB diskettstasjon og billig skriver
25	Slektsforskning
28	Litt mer Perfection

Redaktøren

Vi er tilbake i det nye året, med håp om fortsatt aktivitet i N.A.S.A. Til nå har bare halvparten betalt medlemskontigenten, men vi håper at medlemstallet vil øke etterhvert.

Vi vurderer nå om vi skal slå oss sammen med de andre nordiske Sinclair klubbene, Svenska QL Gruppen og Sinclair Freakeren i Danmark. Vi har ikke fått noen forespørsel fra disse klubbene, men vi vet at også deres medlemstall er på retur, så hvis vi fortsatt skal ha en levedyktig brukerklubb her i nord, kan en slik løsning være den eneste.

Det er ikke bare med glede et slikt samarbeid eventuelt vil bli innledet. Vi må huske på at vi med våre 40 medlemmer (noe lavere nå) vil få liten oppmerksomhet i en klubb med 400-500 dansker og svensker.

Hvis vi finner at at vi skal prøve å få i gang et slikt samarbeid, vil vi selvsagt komme tilbake til dette senere.

Ellers må jeg meddele at Frode Tennebø ikke har anledning til å bidra med stoff på samme måte som tidligere. Dette skyldes at Frode er innkalt til det militære, hvor han kommer til å tilbringe det kommende året. Mer eller mindre hvis vi ser bort fra permisjoner ol. (Se side 13 for mer om dette).

Vi vil derfor oppfordre alle Spectrum-eiere om å delta med Spectrum-stoff, slik at også Spectrum-eierne har litt å lese i tiden fremover. Skal ellers prøve så godt jeg kan å finne stoff selv, men dette kan være litt vanskelig, da jeg ikke har kjennskap til verken Spectrum eller SAM.

Informasjon

Ansvarlig redaktør: Pål Monstad

QL, Thor, N.A.S.A. og SM:

N.A.S.A.

Nerheim

5580 ØLEN

Spectrum og SAM:

Frode Tennebø

Gt. 3 nr. 4

6700 MÅLØY

Telefon : 04 - 76 84 63

Postgiro: 0824 0432375

Telefon : 057 - 50 33 8

Postgiro: 0802 3829801

Bankgiro: 3632.15.1520

ROM:

LITTERATUR:

LAGRINGSMEDIA:

Disketter 3.5" 2DD : 7.50
 Cartridger Used once: 25.00
 Brukte cartridger : 15.00

OPPBEVARING:

Plastmappe for 4 cartridger : 15.00
 Cartridgebokser (plass til 20): 50.00
 Diskettbokser (80 stk. m/lås) : 118.00

LAPPER:

Diskett: 0.75
 Cartr. : 0.50
 Univers: 0.10

NYTTEPROGRAMMER:

Turbo m/Turbo Toolkit (SuperBASIC-kompilator, 256K) : 550.00
 Turbo Toolkit (Meget bra toolkit. 70 kommandoer) : 150.00
 Editor Special Edition (Meget bra editor, 256K) : 300.00
 Better Basic (Strukturerer dine SB-programmer) : 130.00
 Eye-Q (Tegneprogram. Antakelig det beste...) : 200.00
 Super Sprite Generator V4.00 (Lag dine egne sprites): 150.00
 Qliberator (kSuperBASIC-kompilator, diskett) : 495.00
 Qspell (Spellingchecker 25.000 ord) : 160.00
 GraphiQL (Avansert tegneprogram) : 200.00
 QIMP (Front-end for kopiering ol.) : 130.00
 Mice Art (Meget bra tegneprogram for ICE m/mus) : 85.00
 Choice (Multitasker Quill m.m sammen med ICE) : 90.00
 TechniQL (Avansert tegneprogram) : 280.00
 TechniKIT (Printerdrivere til TechniQL for plotter) : 140.00
 Frontpage I (Desktop Publisher) : 90.00
 Desktop Publisher fra Digital Precision : 130.00
 QL Cash Trader (Regnskapsprogram) : 240.00
 Pointer's & Writer's Toolkit (Toolkits) : 90.00
 Spellbound (Spellingchecker som retter etter hvert) : 176.00
 Filebound (Undersøker filer. Til Spellbound) : 48.00
 Cartridge Doctor (Redder ødelagte cartridger) : 165.00
 QL Assembler (Assembler, linker og editor) : 155.00
 4Matter og Locksmith (Kopierer kopibeskyttede spill): 170.00
 Super Monitor (Monitor/disassembler) : 100.00
 Qdraw (Tegneprogram) : 100.00
 QL Art (Tegnerprogrammer, kopiprogrammer m.m) : 100.00
 Super Astrologer (Astrologiprogram) : 130.00
 Pro Fortran (Programmeringsspråk) : 600.00
 Super Forth + Reversi (Programmeringsspråk + spill) : 400.00
 QL Pascal (Programmeringsspråk) : 390.00
 QMON (Monitor av Tony Tebby. Bra) : 140.00
 + forskjellige andre titler (ta kontakt for info)

SPILL:

BJ Returns: 60.00
 Mr Smith : 75.00
 Bridge P.2: 90.00
 Othello : 90.00
 The King : 95.00
 Football
 Manager/
 Director : 125.00
 Chess : 185.00
 StripPoker: 136.00
 Type 22 : 185.00
 Quest : 186.00
 Matchpoint: 148.00
 Fictionary: 95.00
 QL Hopper : 45.00
 Flight Sim: 150.00
 Mort Manor: 140.00
 DragonHold: 140.00
 Backgammon: 90.00
 Aquanaut : 50.00
 Snooker : 100.00
 Ambition : 120.00

Alle priser er ekskl. porto. Vi skaffer også alt annet av utstyr: Ring eller skriv for mer info).

Mer om norske bokstaver av Roar Hove

Noen ord i forbindelse med din printer rapport på sidene 11 og 12 i forrige nummer: Det er interessant å legge merke til at det er flere måter å løse et problem på, også når det gjelder QL. Det opplegget som beskrives gir selvfølgelig et fullgodt resultat på printeren, men skjermbildet i f.eks. Quill må da virke ganske rotete. Jeg har ikke Sinclair Magazine for mars 1991, men jeg går ut fra at det er hakeparanteser og den slags som brukes i stedet for æ, ø og å.

Jeg har i flere år brukt følgende teknikk for å få norske æ, ø og å både på skjerm og på printer ved bruk av Quill på QL av typene JS, JM og AH:

Skjerm:

CTRL + SHIFT + 8 gir æ	CTRL + SHIFT + 7 gir ø	CTRL + SHIFT + ' gir å
CTRL + SHIFT + J gir Å	CTRL + SHIFT + F gir Ø	CTRL + SHIFT + B gir Å

Selv om det virker uvant til å begynne med å trykke 3 taster samtidig, glir det fort inn i fingrene. Jeg har en lapp med tastekombinasjonene klebet på QLen.

Printer:

Printerdriveren blir også annerledes enn den som står på side 12 i SM 6 - 1991, men følgende gir i hvert fall helt perfekte resultater på min printer Citizen 120 D:

TRANSLATE 1: æ,	TRANSLATE 3: ø,	TRANSLATE 5: å,
TRANSLATE 2: Å,	TRANSLATE 4: Ø,	TRANSLATE 6: Å,

Du får selv vurdere hvilken metode som passer deg best. For meg var det i hvert fall den beste løsningen inntil jeg fikk tak i norsk ROM (MGN). Den samme teknikken kan også brukes i tekster i Abacus og Archive, men ikke i feltnavn og lignende.

Capslock indikator Av Pål Monstad

Denne gangen vil jeg skrive om hvordan du kan lage en capslock indikator på QLen. Som du helt sikkert vet, finnes det ingen indikator som viser om capslock er på eller av. Du kan lage et lite program som viser dette på skjermen, men den

aller beste løsningen er likevel å ha en indikator på selve tastaturet, som lyser når capslock er på!

Artikkelen som følger er stort sett hentet fra Quanta (det engelske QL bladet) desember 1990, men er forklart noe enklere her. De som kan mye om elektronikk, må unskylde meg mine elektronikk-uttrykk, jeg kan svært lite om koblingsskjema osv.

Det eneste som trengs for å lage en slik indikator, er noen små komponenter som loddes på toppen av en av chipene inne i QLen, og et lite program.

NB! Ikke gå i gang med dette byggeprosjektet uten at du vet hva du gjør. Alt arbeid foregår på eget ansvar!

Du trenger følgende utstyr for å lage indikatoren:

- * Loddebolt og tinn, pluss diverse skrutrekkere ol.
- * En transistor av typen BC 212A (eller tilsvarende)
- * En motstand med verdi 330R
- * En motstand med verdi 1K
- * En LED (lysdiode), de fleste kan brukes

Selve monteringen av komponentene har jeg gjort på toppen av chipen (8049), men det vil selvsagt være mye mer profesjonelt hvis en lager et lite kretskort som 8049 plasseres på, sammen med komponentene.

Jeg forutsetter i denne artikkelen at du monterer komponentene på 8049-chipen, slik jeg har gjort. Åpne QLen og koble fra tastatur-delen. Merk deg hvilke ledninger som går hvor, og hvilken farge hver enkelt har. (De skal kobles på plass etterpå!)

Ta forsiktig ut chipen som er merket 8049 (laget av enten NEC eller Philips, og ligger til venstre for microdrivestasjon 1). Bøy pinne 24 ut, slik at den ikke lenger kan komme ned i sokkelen. På denne pinnen skal du lodde det midterste benet fra transistoren. Transistoren skal ligge med tekstsiden opp, og den buede formen ned. Det venstre benet skal loddet til motstanden 330R, som igjen loddes til ben 20 på 8049.

Lodd en tynn ledningsbit (helst med en leder) fra pinne 24 på 8049 til motstand 1K, som loddes til pinne 40 (+ 5V) på 8049. Pluss-siden fra LEDen skal også loddes til pinne 40 på 8049, mens minus-ledningen fra LED skal loddes til høyre

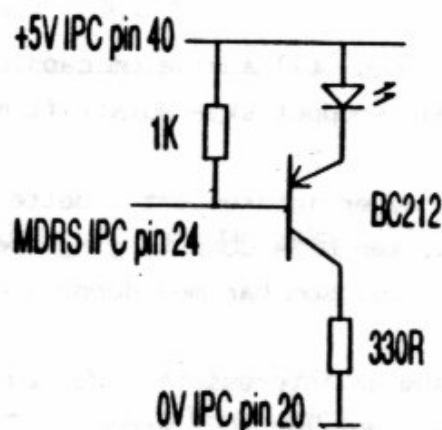
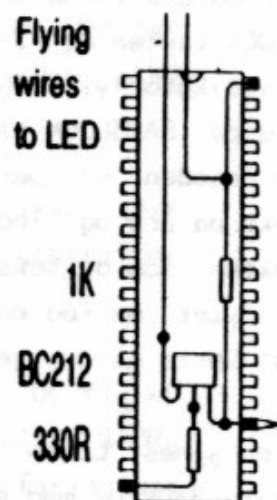
ben på transistoren.

Hvis denne forklaringen er uklar, eller du kan lese koblingsskjema, se etter figurene som kommer på slutten av artikkelen.

Etter at du har loddet alt som beskrevet kan du montere 8049 tilbake i sokkelen, men pass på at pinne 24 ikke kommer i kontakt med sokkelen, men spriker fritt ut.

Før vi går videre, skal du skrive det lille programmet som trengs for å få indikatoren til å fungere:

```
100 adr=RESPR(128)
110 RESTORE 280
120 sjekk=0
130 FOR i=0 TO 127
140   READ byte
150   sjekk=sjekk+byte
160   POKE adr+i,byte
170 END FOR i
180 READ sjekksum
190 IF sjekksum<>sjekk
200   PRINT#0;"Feil sjekksum - se etter skrivefeil!"
210 ELSE
220   CALL adr
230   PRINT#0;"CAPSLED kode installert"
240   INPUT#0;"Hvor skal filen lagres (f.eks flp1_) >";dev$
250   SBYTES dev$&"capsled_bin",adr,128
260 END IF
270 :
280 DATA 114,32,116,255,112,24,78,65
290 DATA 74,128,102,26,40,72,65,236
300 DATA 0,8,67,250,0,22,41,73
310 DATA 0,12,112,28,78,65,41,124
320 DATA 76,69,68,37,0,16,74,128
330 DATA 78,117,32,43,0,20,103,8
340 DATA 97,2,96,42,47,0,78,117
350 DATA 74,46,0,51,103,18,83,107
360 DATA 0,2,110,58,8,83,0,0
370 DATA 55,124,0,25,0,2,96,14
380 DATA 66,107,0,2,48,46,0,136
```


390 DATA 227,88,70,0,22,128,48,19
400 DATA 176,107,0,4,103,24,55,64
410 DATA 0,4,16,60,0,1,63,0
420 DATA 66,167,63,60,12,1,38,79
430 DATA 112,17,78,65,80,143,78,117
440 DATA 7727

Dette programmet lager en fil som heter "capsled_bin". Denne filen kan startes ved hjelp av "LRESPR"-kommandoen fra TK2, eller hvis du ikke har den: a=RESPR (128):LBYTES flp1_capsled_bin,a:CALL a. Denne filen må loades etter reset eller oppstart av maskinen, hvis ikke vil ikke indikatoren virke.

Filen er så liten at den kan legges inn på samme EPROM som f.eks. MGN-rommen, dvs at du starter filen med en "CALL adressen". På den måten slipper du å loaden den fra disk. (Ta kontakt hvis dette er av interesse).

Nå kommer spørsmålet om hvor LEDen skal plasseres. Det finnes mange muligheter, det er bare å finne den som passer deg best. Undertegnede plasserte LEDen mellom CAPSLOCK-tasten og F3-tasten. Det aller enkleste er derimot å bruke POWER-lyset som indikatorlys. Du kan ikke se om QLen er på, uten videre, men det er bare å trykke på CAPSLOCK-tasten, og LEDen vil lyse som vanlig. Hvis du velger denne siste metoden, slipper du å bore hull i tastatur-delen, samtidig som du slipper å tenke på LED og ledningsdraging. Power-lyset har to ledninger som går til kontakten som de seks ledningene fra tastaturet er festet i. Normalt har power-lyset en rød en og svart ledning, den røde er pluss og den svarte er minus. Dette må du sjekke selv. Lodd disse to ledningene til de nevnte punktene.

Hvis du synes LEDen lyser for sterkt eller for svakt, er det bare å skifte motstand 330R ut med en av høyere eller lavere verdi.

I tillegg til å vise om capslock er av eller på, viser cursoren på skjermen om du har stoppet skjermutskrift med CTRL + F5. Meget nyttig!

Hvis du er interessert i dette prosjektet, men ikke har lyst til å montere det selv, kan NASA Computing hjelpe deg. Vi kan også gi råd om plassering av LED og alt annet som har med denne indikatoren å gjøre.

De som er interessert i de nødvendige komponentene (- LED, du bruker da power-LEDen) betaler 20,- kroner til NASAs postgirokonto. Husk navn og adresse.

Printer rapport 2 av Pål Monstad

I denne foreløpig siste delen av vår miniserie om printere, skal jeg skrive litt om laserskrivere.

QLen kan tilkobles en laserskriver på samme måte som en vanlig matriseskriver, dvs ved hjelp av et centronics interface tilkoblet serieporten (ser1 eller ser2) på baksiden av QLen.

Forutsetningen for at dette skal fungere er at laserskriveren benytter seg av epson-kompatibelt kodesett, eller at de programmene du vil ta utskrift med, har en printerdriver som lar seg konfigurere til diverse andre koder, f.eks. IBM.

Det er derfor fullt mulig å ta laserutskrifter av Quill-filer eller skjermbilder fra f.eks Page Designer 2.

Selv har jeg nå gått til anskaffelse av en Atari Mega ST4 med QDOS-kort og SLM804 laserskriver. Det er dessverre ikke mulig å ta utskrifter fra QLen, pga at Atari laserskriveren ikke har vanlig standard måte å skrive sider på. Den har ikke innebygd RAM, men bruker en del av Atariens minne, noe som foreløpig ikke er mulig å emulere fra QLen.

Hvis du kjenner noen som eier en laserskriver, skulle det ikke være vanskeligheter med å koble QLen til denne og dermed ta profesjonelle utskrifter fra gode gamle Quill.

Skulle du være interessert i mer informasjon om tilkobling av en QL til en laserskriver, kan du ta kontakt med Arvid Børretzen, Studalsmyro 27 5400 STORD på telefon 054-98332 (arb) eller 054-12092 (priv). Han har god erfaring med laserskrivere tilkobler Atari/QL. Du kan selvsagt også kontakte N.A.S.A.

Etterlysning

Hvis det er noen som er interessert i å kjøpe-service manual til Microvitec CUB fargemonitor, vennligst ta kontakt med N.A.S.A.

Vi har fått forespørsel om vi kan skaffe en slik manual, noe vi kan. Men prisen er på nærmere £40, så det ville absolutt være en fordel om flere var interessert. Ta kontakt med N.A.S.A. hvis dette er av interesse for deg.

Konkurranse av Pål Monstad

Det er gledelig å notere at vi fikk mer enn ett innsendt svar på forrige konkurranse. Vinner av konkurransen forrige gang ble: Roar Hove, Lier, som har sendt oss dette svaret på oppgave nummer 2:

```
100 CLS
110 s$=''
120 INPUT"Gi inn streng:"!tekst$
130 FOR l=LEN(tekst$) TO 1 STEP -1
140   bokstav=CODE(tekst$(l))
150   SELECT ON bokstav
160     =97 TO 122
170     bokstav=bokstav-32
180     =130,134,138
190     bokstav=bokstav+32
200   END SELECT
210   tekst$(l)=CHR$(bokstav)
220   s$=s$&tekst$(l)
230 END FOR l
240 PRINT:PRINT
250 PRINT"Her er resultatet:"!s$
```

Opgave nummer 3 ble løst av Arvid Børretzen, Stord, på denne måten:

```
1 CLS
2 INPUT'Første tall: '!a
3 INPUT'Andre tall : '!b
4 c=((b+a)/2)*(b-a+1)
5 PRINT
6 PRINT'Summen er : '!c
```

Opgave nummer 1 ble som ventet ikke løst, men svaret skulle ha vært: 8467, for å være helt nøyaktig!

"Innbetalingskonkurransen" ble vunnet av Knut Wahl, Horten.

Her kommer månedens konkurranse:

Denne gangen har vi laget konkurransen svært enkel. Du skal lage et program som gjør følgende:

Lag en rutine som sammenligner x antall tall, skriver minste tall, høyeste tall og gjennomsnitt av alle tallene.

Rutiner i SB av Pål Monstad

Vi har fått spørsmål om hvordan flere toolkits kan linkes sammen til en fil. Denne gangen skal vi derfor lage et program som gjør nettopp dette.

For de som ikke er helt sikker på hva dette vil si, kan vi vise bruksområdet best ved et eksempel:

Du har et program som trenger en rekke toolkits for å starte. Hver enkelt toolkit-fil må hentes inn. Det ville vært mye greiere om alle filene ble samlet til en fil. Særlig er det aktuelt å linke DIY-toolkits fra QL WORLD, fordi disse er svært korte filer, som lett kan samles til en stor. Det er ikke mulig å samle mer enn 32K på denne måten!

100 REMark Av Simon N Goodwin, tilpasset av Pål Monstad 1992

110 REMark Trenger TK2 for å fungere

120 CLS

130 INPUT"Antall filer som skal linkes :"!antall

140 INPUT"Hvor finnes filene (eks. flp1_):"!dev\$

150 PRINT

160 DIM lengde(antall),navn\$(antall,36)

170 total_lengde=4*antall-4

180 FOR an=1 TO antall

190 INPUT"Navn på fil nummer"!(an)!":"!navn\$(an)

200 IF total_lengde>32768

210 PRINT"***** Total fil-lengde overstiger 32K!"

220 STOP

230 END IF

240 OPEN#3,dev\$&navn\$(an)

250 lengde(an)=FLEN(#3)

260 CLOSE#3

270 total_lengde=total_lengde+lengde(an)

280 END FOR an

290 buffer=ALCHP(total_lengde)

300 ny_buffer=buffer+4*antall-4

310 FOR an=1 TO antall

320 LBYTES dev\$&navn\$(an),ny_buffer

```

330 ny_buffer=ny_buffer+lengde(an)
340 END FOR an
350 ny_buffer=buffer+4*antall-4
360 FOR an=2 TO antall
370 POKE_W buffer+an*4-8,20154
380 ny_buffer=ny_buffer+lengde(an-1)
390 POKE_W buffer+an*4-6,ny_buffer-(buffer+an*4-6)
400 END FOR an
410 PRINT
420 INPUT"Navn på samle-fil:"!ny_fil$
430 SBYTES ny_fil$,buffer,total_lengde
440 PRINT"Den totale lengden på samle-filen er"!total_lengde!"bytes"
450 RECHP buffer

```

Du blir bedt om å gi inn antall filer som skal linkes, og hvor disse filene finnes. Hvis du skal linke tre filer som ligger på diskett i flp1_, skriver du inn 3 og flp1_. Deretter blir du bedt om å skrive inn navnet på hver enkelt fil.

Filene leses inn i maskinen, og du blir til slutt bedt om å skrive hvor samle-filen skal skrives, f.eks flp1_samle_exts.

Til slutt vises et tall som sier hvor stor samle-filen ble, f.eks 1538 bytes. Når du vil starte samle-filen, bruker du enten "LRESPR" fra TK2, eller den vanlige måten: a=RESPR(1538):LBYTES flp1_samle_exts,a:CALL a. Tallet i parentes varierer selvsagt med lengden på filen!

SuperBASIC-kurset av Pål Monstad

Som jeg skrev forrige gang, så planlegger vi et brevkurs i programmering i SuperBASIC. Men til nå har for få meldt seg interessert i dette kurset til at vi kan starte det, men vi håper fortsatt på større interesse.

Vi har allerede laget den første leksjonen som tar for seg grunnleggende kommandoer og bruk av maskinen. Kopiering, formatering, deleting osv blir forklart grundig.

Første leksjon blir levert i utskrevet form (4 A4 sider), mens det er planen at de andre leksjonene skal leveres på diskett eller cartridge. Prisen for leksjon 1 er kr 35,- inkl porto. Dette blir sannsynligvis også prisen for de andre leksjonene, da inkl. diskett eller cartridge.

Frode Tennebø slutter i Sinclair Magazine?

Denne sensasjonelle overskriften skyldes at vår alles kjære og anerkjente Spectrum ekspert er innkalt (utkalt?) til førstegangstjenste. Frode skal i løpet av den 6 måneder lange tjenesten bl.a. installere et nytt databasert kontrollsystem for hærens mobile raketsystem. Systemet vil bestå av 2 stk. SAM Coupe og 2 stk. ZX Spectrum 128K som parallellkobles mot en Cray-2 terminal. Ifølge Frode vil dette bety at Norge nå får det mest avanserte mobile rakett forsvaret i NATO. Et lite minus (eller kanskje et pluss for noen?) vil være at Frode neppe har muligheter for å skrive flere artikler for SM før han blir dimittert medio juli.

SAM på nye fremstøt:

Stadig nye produkter dukker opp for SAM Coupe. Bl.a. er det nå lansert en 38 Mb Hard Disk samt en ny DOS, PRO-DOS som vil gjøre det mulig å kjøre en lang rekke CP/M kompatibel software. Videre har det vært rykter om et grafikk-kort for å øke oppløsningen ytterligere.

280 maskinkode av Frode Tennebø

Først i denne artikkelen vil jeg rette opp en liten feil i forrige artikkel. I den lille rutinen nederst på side 17 ble verdiene for HL og DE dessverre byttet om i kolonnen lengst til høyre.

Programmet denne gangen bruker de to mest nyttige av de instruksjonene vi gjennomgikk forrige gang, LDIR og LDDR, for å scrolle deler av skjermen. Skriv inn assembly-listingen og BASIC programmet for en demonstrasjon.

```
10      ORG 60000
20 SCROLL LD A,1      ;Scroll øverste tredjedelen av skjermen ett
30      CALL LEFT     ; tegn (tegn=8 pixels) til venstre
40      LD A,2        ;Scroll midterste tredjedelen av skjermen ett
50      CALL RIGHT    ; tegn til høyre
60      LD A,3        ;Scroll nederste tredjedelen av skjermen ett
70      CALL LEFT     ; tegn til venstre
80      RET           ; Retur til BASIC
90 ;
```

```

100 LEFT CP 1 ;Hvis A=1, sett HL
110 JR NZ,LNOTOP ; til øverst på skjermen
120 LD HL,16353
130 JR LTSCR
140 LNOTOP CP 2 ;Hvis A=2, sett HL
150 JR NZ,LNOMID ; til midten på skjermen
160 LD HL,18401
170 JR LTSCR
180 LNOMID CP 3 ;Hvis A<>3,
190 RET NZ ; så returner
200 LD HL,20449 ; ellers sett HL til bunnen på skjermen
210 LTSCR LD B,64 ;B = 64 pixel linjer
220 LLOOP PUSH BC
230 LD BC,32 ;BC = 32 bytes per linje
240 ADD HL,BC
250 DEC C ;BC = 31 LDIR loops
260 LD D,H
270 LD E,L
280 DEC E ;DE = HL - 1
290 PUSH HL
300 LD A,(DE) ;A = byten ytterst til venstre
310 LDIR ;Flytt linjen til venstre
320 LD (DE),A ;A legges ytterst til høyre
330 POP HL
340 POP BC
350 DJNZ LLOOP ;Gjenta for 1/3 skjerm
360 RET ;Retur
370 ;
380 RIGHT CP 1 ;Hvis A=1, sett HL
390 JR NZ,RNOTOP ; til toppen på skjermen
400 LD HL,16382
410 JR RTSCR
420 RNOTOP CP 2 ;Hvis A=2, sett HL
430 JR NZ,RNOMID ; til midten på skjermen
440 LD HL,18430
450 JR RTSCR
460 RNOMID CP 3 ;Hvis A<>3,
470 RET NZ ; så returner
480 LD HL,20478 ; ellers sett HL til bunnen på skjermen
490 RTSCR LD B,64 ;B = 64 pixel linjer
500 RLOOP PUSH BC

```

```

510      LD BC,32      ;BC = 32 bytes per linje
520      ADD HL,BC
530      DEC C          ;BC = 31 LDDR loops
540      LD D,H
550      LD E,L
560      INC E          ;DE = HL + 1
570      PUSH HL
580      LD A,(DE)      ;A = byten ytterst til høyre
590      LDDR           ;Flytt linjen til høyre
600      LD (DE),A      ;Legg A ytterst til venstre
610      POP HL
620      POP BC
630      DJNZ RLOOP     ;Gjenta for 1/3 skjerm
640      RET            ;Retur

```

I BASIC programmet under brukes det UDG-tegn i linje 150, dvs. at du først må få cursoren i GRAPH-status før du trykker bokstavene.

```

10 CLEAR 59999
20 RESTORE
30 FOR f=USR "a" TO USR "b"+7
40 READ a
50 POKE f,a
60 NEXT f
70 CLS
80 PRINT AT 0,9;"F-16 Simulator"
90 LET yy=0: PLOT 0,147
100 FOR x=1 TO 15: LET y=INT (4
    0*RND)-20-yy: DRAW 16,y: LE
    T yy=yy+y: NEXT x
110 DRAW 15,-yy: LET yy=0: PLOT
    0,23
120 FOR x=1 TO 15: LET y=INT (4
    7*RND)-23-yy: DRAW 16,y: LE
    T yy=yy+y: NEXT x
130 DRAW 15,-yy
140 PRINT AT 12,3;"AB"
150 RANDOMIZE USR 60000
160 GOTO 150
170 STOP
180 DATA 96,248,255,127,127,63

```

190 DATA 31,15,0,0,0,248,196

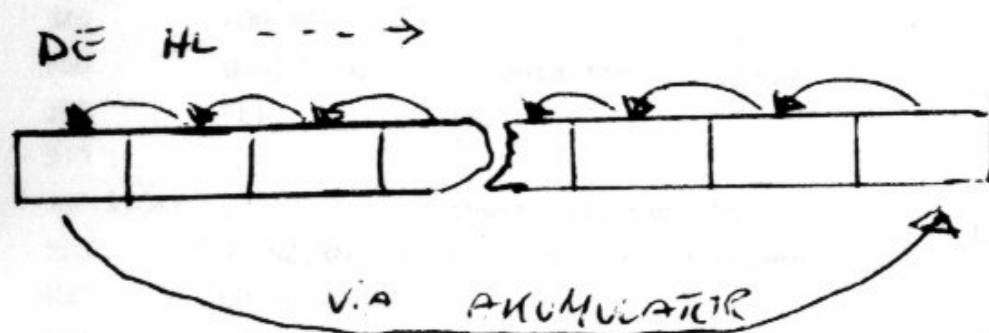
200 DATA 255,252,240

De to hoved rutinene, LEFT og RIGHT, scroller skjermen henholdsvis til venstre og høyre med ett tegn (= 8 pixels). Figuren under viser hvordan dette blir gjort for hver enkelt linje.

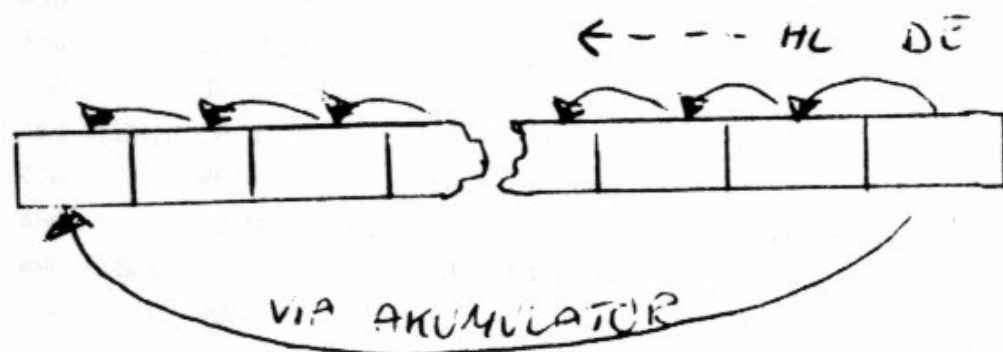
Når man flytter skjerm-informasjon til venstre, er det viktig at man ikke overskriver en byte før man har kopiert den - derfor blir LDIR instruksjonen brukt. Og omvendt bruker den høyre scroll rutinen LDDR. Vi får likevel problemene med at den ytterste byen til høyre og venstre blir overskrevet. For å unngå dette, blir innholdet av adressen DE plassert i akumulatoren, som ikke påvirkes av LDIR og LDDR, før disse instruksjonene blir brukt. Når kopieringen er ferdig for hver linje, legger den verdien tilbake til den motsatte enden av skjermen - noe som gir en wrap-around effekt.

DJNZ loopen på slutten av begge rutinene bruker B-registeret for å loope rundt alle pixel linjene som ønskes. Hvis B settes til det totale antall linjer på skjermen (192), vil hele skjermen scrolle. Men for å gjøre det LITT mer interessant er rutinene noe modifisert slik den scroller bare en trededel av skjermen.

LDIR

LDDR

Spectrum pokes av Frode Tennebø

- POKE 23756,0 - Gjør første linje til linje 0
 - POKE 23756,1 - Gjør første linje til linje 1
 - POKE 23609,255 - Sterkere klikk når du trykker en tast
(prøv andre verdier 0-255)
 - POKE 23658,8 - Slår CAPS LOCK på
 - POKE 23658,0 - Slår CAPS LOCK av
 - POKE 23755,100 - Gjør listingen usynlig
 - POKE 23755,0 - Gjør listingen synlig igjen
 - POKE 23736,181 - Fjerner Start tape... beskjeden
 - POKE 23692,255 - Stopper Scroll? beskjeden
 - POKE 23613,0 - Nå kan du ikke BREAKe deg inn i programmet
 - POKE 23617,236 - Endrer cursor til "?"
 - POKE 23617,14 - Endre cursor til "_"
 - POKE 23561,x - Tid en tast må holdes inne før den repeteres
 - POKE 23562,x - Tid mellom gjentatte repetisjoner av en tast
-

Konverterer av Barry Ansell og Pål Monstad

I Quanta, januar 92, leser jeg med interesse en artikkel om overføring av fonter og sider mellom Professional Publisher (PP) og Page Designer 2 (PD2).

De av dere som har begge disse desktop publishing programmene, vet sikkert allerede at det ikke er mulig å utveksle fonter og sider mellom de to programmene. Nå er dette problemet imidlertid løst av en person med navn Barry Ansell. Han har laget noen små basic-programmer som konverterer PD2-fonter til PP-fonter og PP-sideformater til PD2-formater.

Det vil ta ganske lang tid å konvertere en stor side, da opptil 96000 kalkulasjoner må utføres før siden er konvertert ferdig. Derfor er det en stor fordel å compilere basic-programmene med Qliberator eller Turbo.

NB! Du trenger Toolkit 2 for å bruke disse programmene!

Listing 1: standard font-konverter

```
100 pd2=ALCHP(1500)
110 type$='_font'
120 dev1$='flp1_':dev2$='ram1_':REMark forandre?
```

```

130 CLS#2
140 REPEAT loop
150   INPUT#2,'Navn på font'!font$
160   IF font$='':EXIT loop
170   LBYTES dev1$&font$&type$,pd2
180   POKE pd2+1,96
190   SBYTES dev2$&font$&type$,pd2,875
200 END REPEAT loop
210 RECHP pd2

```

Listing 2: hiresfont-konverter

```

100 pd2=ALCHP(20000)
110 pp=pd2+10000
120 size=16+512+(96*16*28/8)
130 type$='_hires'
140 dev1$='flp1_':dev2$='ram1_':REMark forandre?
150 CLS#2
160 REPEAT loop
170   INPUT#2,'Hires-font navn: '!font$
180   IF font$='':EXIT loop
190   LBYTES dev1$&font$&type$,pd2
200   POKE_L pp,size
210   POKE_L pp+4,(16*28)/8
220   POKE_L pp+8,16/8
230   POKE_L pp+12,28
240   FOR char=0 TO 95
250     pd2_char=pd2+(char*58)
260     pp_prop=pp+16+((char+32)*2)
270     pp_char=pp+528+(char*56)
280     PRINT#2,char+1,
290     POKE pp_prop,16
300     POKE pp_prop+1,3
310     FOR word=0 TO 27
320       num=PEEK_W(pd2_char+2+(2*word))
330       num$=BIN$(num,16)
340       char$=''
350       FOR n=16 TO 1 STEP -1
360         char$=char$&num$(n)
370       END FOR n

```

```

380     num=BIN(char$)
390     POKE_W pp_char+(2*word),num
400   END FOR word
410 END FOR char
420 FOR n=128 TO 255
430   POKE_W pp+16+(n*2),0
440 END FOR n
450 PRINT#2
460 SBYTES dev2$&font$&type$,pp,size
470 END REPEAT loop
480 RECHP pd2

```

Listing 3: side-konverter

```

100 WINDOW#1,512,186,0,20
110 WINDOW#2,512,186,0,20
120 WINDOW#0,512,50,0,206
130 PAPER#2,0:INK#2,7
140 PAPER#0,0:INK#0,4
150 head$='PD2P'
160 CLS#2:CLS#0
170 REPEAT loop
180   INPUT#2,'Hvilken fil skal hentes: '!in_file$
190   IF in_file$='':EXIT loop
200   INPUT#2,'Hvilken fil skal lagres: '!out_file$
210   IF out_file$='':EXIT loop
220   OPEN#3,in_file$
230   in_size=FLEN(#3)
240   CLOSE#3
250   source=ALCHP(3*in_size)
260   dest=source+in_size
270   LBYTES in_file$,source
280   wide=PEEK_W(source+8)
290   high=PEEK_W(source+10)
300   out_size=(wide*high/4)+8
310   PRINT#2,'Sidens størrelse = '!wide!'x'!high!'pixels.'
320   FOR n=1 TO 4
330     POKE dest+n-1,CODE(head$(n))
340   END FOR n
350   POKE_W dest+4,wide

```

```

360 POKE_W dest+6,high
370 FOR row=0 TO high-1
380   in_pos=source+18+(row*wide/8)
390   out_pos=dest+8+(row*wide/4)
400   FOR byte=0 TO (wide/8)-1
410     num=255-PEEK(in_pos+byte)
420     POKE out_pos+(byte*2),num
430     POKE out_pos+(byte*2)+1,num
440   END FOR byte
450 END FOR row
460 SBYTES out_file$,dest,out_size
470 RECHP source
480 END REPEAT loop
490 CLS#2:CLS#0

```

Diverse av Pål Monstad

Demo-diskett:

De av medlemmene som er registrert som eier av QL eller THOR med ekstra minne og diskettstasjon, har denne gangen mottatt en diskett med fire demo-programmer: Disk Mate, Doctor, Football Manager og Director og Index, utgitt av NASA Computing.

Disse programmene leveres uten manual og uten viktige funksjoner slik som save ol. Unntaket er Doctor som fungerer 100% og som leveres med manual på doc-fil. Hvis du er interessert i noen av de andre programmene i kommersiell utgave + utskrevet manual, kontakt NASA Computing, Nerheim 5580 ØLEN, 04-768463.

Har du ikke mottatt denne demo-disketten selv om du har det nevnte utstyret, kontakt oss, slik at vi vi kan sende deg en snarest.

Diskettstasjoner og monitorer:

NASA Computing kan nå skaffe brukte diskettstasjoner og fargemonitorer til QL til en billig pris.

Dobbel 3.5" diskettstasjon med 512K Qboard: 1250,-
 Microvitec CUB fargemonitor med kabel : 800,-

Turbo Xchange av Pål Monstad

De av dere som har QL med utvidet minne og diskettstasjon har muligheten til å få et svært godt program til en meget gunstig pris: Turbo Xchange.

Dette er en "cracked" versjon av Xchange som ble levert sammen med Thor. Turbo Xchange er i motsetning til Xchange speedet opp kraftig, men viktigst av alt: Det er mulig å kjøre programmet på en QL. Eneste krav er at du har JS eller nyere versjon av ROM.

Turbo Xchange består at de fire Psion programmene Quill, Abacus, Archive og Easel, alt i et stort program. Du kan hoppe mellom de fire programmene ved hjelp av et par tastetrykk, eller utveksle data mellom dem uten å lagre noe på forhånd.

Flere av programmene har fått nye kommandoer, f.eks. har Easel fått en ny kommando som gjør at du kan lage tre-dimensjonale kurver og søyler. Quill har fått kommandoen "mail-merge", noe som gjør at du kan sette opp et standard brev, koble dette opp mot en database (Archive) el., og putte forskjellige opplysninger inn i brevet. Det er dette som blir gjort når du mottar "personlige" reklamebrev hvor brevet begynner med "Kjære ..., som bor i ...".

Ellers har Turbo Xchange et avansert opplæringsspråk, TSL, som kan brukes til å utføre en rekke oppgaver i et av programmene. Du kan f.eks. programmere TSL slik at det viser deg hvordan man skal ta utskrifter el. Det mest praktiske er imidlertid å bruke TSL som en macro som utfører flere kommandoer automatisk.

En annen svært positiv side ved programmet, er at det multitasker 100%. Du trykker CTRL C og hopper ut av programmet.

Dette programmet kan bli ditt for kr 25,- inkl. diskett og porto. Vennligst forskuddsbetal til vår postgirokonto (se side 2).

Bøker til Spectrum av Pål Monstad

Vi har fått tak i noen få bøker til Spectrum, prisen er kr 25,- pr. stk. + porto: (Eller alle 6 bøkene for kr. 100,- inkl porto).

Making the most of your Spectrum Micro Drives, av Richard G. Hurley. 150 sider.
The Working Spectrum, av David Lawrence. 216 sider.

20 Best Programs for the ZX Spectrum, av Andrew Hewson. 118 sider.
Information Handling for the ZX Spectrum, av C. A. Street. 124 sider.
Databases for fun and profit, av Nigel Freestone. 130 sider.
A Pocket Handbook for the Spectrum, av Peter Gerrard og Danny Doyle. 96 sider.

Nye erfaringer... av Arne M. Andbo

I Sinclair Magazine nr 6 i desember 1991, skrev jeg om mine erfaringer med Gold Card. Siden da har jeg høstet nye erfaringer og fått overprøvet gamle.

Psion applikasjonene:

Med Quill, Turbo Quill (+) Ver 2.35 og Xchange Quill har jeg fortsatt bare gode erfaringer. De er innbyrdes helt kompatible.

Jeg nevnte sist, litt tilbakeholdende, at Abacus 2.35 uten tvil var blitt meget raskere, men at det ikke merkes så godt når en arbeider med mindre regneark og uten automatisk rekalkulering. Det er riktig, men formuleringen kunne kanskje gi inntrykk av at det generelt ikke var så meget å vinne ved bruk av Gold Card. Det er feil. Jeg har senere arbeidet med større regneark på 2300 celler og der er hastighetsøkningen meget betydelig, ikke bare ved rekalkulering, men også ved bevegelser mellom cellene. Det oppdaget jeg da jeg hadde problemer med å eksportere dem til Archive, og prøvde å gå tilbake til min gamle Triumph Card, i tilfelle av at vanskeligheten lå i Gold Card. Det var en sjokkerende opplevelse. Seig som sirup med Triumph Card 768K! Tilbake til og HURRA for Gold Card!

Problemet skyldtes nemlig ikke Gold Card. Jeg var ikke klar over at Abacus export leser hele tall-kolonner eller -rader som tekst om den første cellen ikke inneholder et tall, d.v.s er tom. Dermed oppsto det ulikheter i felt-navnene ved merging av dbf-filer. Man lærer så lenge man lever med en QL!

Andre applikasjoner:

Page Designer 2 av Dilwyn Jones virker utmerket, også uten Dilwyn Jones "Slowgold", ved senere utgaver av Gold Card enn Ver. 2.22. Disse versjonene har også en innebygget commando, SLUG, for nødvendig senking av hastigheten ved bruk av spill ol.

Jeg har, i tillegg til de programmene jeg omtalte forrige gang, prøvet:

- Xchange (QL versjonen av PC utg. av Psionprogrammene),
- Digitals Precisions (DP) Perfection
- Genealogist 2. edition slektforskningsprogram.

Jeg har ikke møtt noen vanskeligheter med noen av dem.

Det er fristende i denne sammenheng, å komme med noen kommentarer til Perfection. Grunnen til at jeg kjøpte programmet var vesentlig behovet for et program som kunne gjennomføre replace et stort antall ganger i to lange slektsbeskrivelser. F. eks "bestemor" for en generasjon betyr "tipptippoldemor" for en yngre generasjon. Quill utfører jo slike replacer, men man må trykke R for hver forekomst (eller holde R nede hele tiden). Perfection utfører dette automatisk, og jeg fant etter mange timers "trykkende" Quill-virksomhet at dette var en så stor fordel at det forsvarte prisen. Påstanden om superhurtig søking, scrolling og flytting av tekst, var selvfølgelig en sterkt medvirkende faktor.

Er Perfection da så perfekt som DP skryter av? Mitt svar er et ubetinget tja (ikke trykkfeil). DP påstår at Perfection er en enkel super Quill med kjente menyer og funksjoner. Jeg er ikke helt enig i det. Programmet er vel heller en super Editor med meny på samme sted som Quill og med printerdriver. Vanlig scrolling går ikke fortere enn med turbo Quill eller Xchange Quill. Man kan imidlertid kutte ut oppdateringen av skjermbildet (lazy screen) og da går det raskere enn med Quill. Lock up ved scrolling bakover forekommer ikke. Søking går utrolig fort, forover og bakover. Gjentatte søkinger og søking etter nye ord er derimot mer omstendelig med Perfection enn med Quill. En må f. eks fjerne det gamle søkeordet/stringen før en ny string kan skrives inn.

Når en har redigert et Perfection dokument er skjermen et sant kaos. Det er nemlig ikke slik som i Quill at marginer og alt oppdaterer seg etterhvert. Om du vil endre margin skjer det heller ingen ting med en gang. I begge tilfeller må du reformatere dokumentet. Og det tar lang tid om du har noen sider. Det tok f.eks 7 min 38 sek å reformatere 33 sider fra 60 til 70 kolonnens bredde. Lazy screen eller ikke, gjør ingen forskjell her. I formildende retning må det sies at maskinen tusler med dette for seg selv, men med 40/50 sider får du behov for og tid til et par kopper kaffe for å dempe utålmodigheten.

Perfection laster inn Quill dokumenter uten særlige vansker, men det går ikke den andre veien. Jeg har mistet hele innholdet på to disketter etter utilsiktet å ha forsøkt å save en Perfection file på en Quill file med samme navn. (Jeg

hadde selvfølgelig backups.) Perfection dokumenter har den vanlige endelsen _doc. Det er derfor fort gjort å gjøre en feil. Hold derfor Perfection filer på egne, tydelig merkede disketter!!!!

Reset også QL'en etter å ha brukt Perfection. Jeg har hatt et par tilfeller av at diskettstasjonen har lekt turbo ved forsøk på å lrun'e andre program uten reset. En fordel ved Perfection oppdager du når du endelig har fått reformatert og gjort klart til utskrift. Du kan nemlig ha mange printerdrivere på samme programdiskett. Om du ikke vil ha den du har valgt som standard, kan du, når som helst, velge å laste inn en annen driver du trenger til vedkommende printer eller font.

Dette var noen momenter for og mot Perfection. Min konklusjon må bli at Perfection er fin ved mye redigering i lange dokumenter. Du bør imidlertid bruke den ofte for ikke å glemme de direkte kommandoene, som gjør programmet mer brukervennlig. Jeg har laget en sortert liste på nærmere 70 av de mest brukte, men det er mange flere.

Ved dokumenter på opp til 10/15 sider vil jeg heller foretrekke Quill i turbo eller Xchange versjoner. Etter at Pål skaffet meg Xchange, hvor Quill har automatisk replace funksjon, hadde jeg nok ikke følt behovet for Perfection så stort at jeg hadde spandert nærmere 900 kroner. Men da var bestillingen allerede sendt. Når jeg nå først har den, så bruker jeg nå bare Perfection, ikke Quill, til dokumenter på mer enn 15/20 sider. Noe dårlig program er det derfor ikke, men altså ikke perfekt.

3.2MB disk og billig skriver av Arne M. Andbo

Min "gamle" 720 K diskettstasjon begynte i høst å krangle og jeg fant det nødvendig å gå til innkjøp av en ny Miracle dobbel 3.2 MB diskettstasjon for 155 pund. Med toll og avgifter blir det vel 1900 kroner. Inkludert i prisen er 10 ED disketter med en samlet lagringskapasitet på 32 MB. Den overfører, som jeg nevnte sist, data med en hastighet på 1 MB/sek mot 250 KB/sek, som mange av oss er vant med. Den kan også bruke vanlige 720 K og 1440 K disketter. At det virker kan jeg bekrefte, jeg har ikke mistet en file så langt. Om en har Gold Card fra før og bestiller den nye diskettstasjonen, må man opplyse hvilken versjon av Gold Card man har. En rombrikke med minst versjon 2.22 er nødvendig og blir levert for enkel egenmontering, om den gamle er av en for tidlig versjon.

Denne nye stasjonen er mindre og lettere enn alle tidligere typer.

Om du har montert en annen spenningsregulator i QL'en enn den originale, må du ga tilbake til den originale. Gold Card bruker mindre strøm og tåler ikke andre, står det i veiledningen fra Miracle.

Jeg tror forøvrig at de fleste lock up's heller skyldes Quill enn overoppheting. Quill har, som mange har oppdaget, den egenskap at den ikke klarer å scrolle bakover særlig lenge før alt låser seg. Det gjelder ikke ved copy.

Billig blekkskriver til QL:

COMMODORE MPS 1270 er en god løsning for dem som vil ha en god og jevn utskrift, men ikke vil spandere en langt dyrere laserskriver. Den emulerer IBM ProPrinter og Epson FX 80 og kan brukes direkte til både tekst og grafikk, av alle med en vanlig QL Centronic interface. Bare pass på å bruke den danske dipswitch innstillingen. Den anbefalte norske er for Amiga/Oki. Hastigheten i draft (10 cpi) er brukbare 160 cps, men NLQ går langsomt med bare 28 cps. Dette er altså ikke en printer du trykker bok med om du har dårlig tid. Traktormater er innebygget, men du kan også bruke enkeltark. Prisen er veiledende kr 1990,-, men har vært på tilbud helt nede i kr 1490,- i en elektrokjede i Oslo. Meget rimelig altså, men det er alltid et men. Blekkpatronen inneholder både nytt skrivehode og blekk og koster veiledende kr 160,-. Utsalgsprisen vil nok likevel ligge lavere de fleste steder, omkring kr 120,- inkl moms. Det er samme skrivehode som til HP ThinkJet, HP QuietJet og HP QuietJet Plus. Du får 200 sider draft og omtrent det halve i NLQ pr patron. Sideprisen blir vel derfor noe høyere enn for farvebånd, men kvaliteten blir like god fra første til siste side. Spesielt ved kopiering betyr jo det ganske mye.

Slektsforskning med QL av Arne M. Andbo

Slektsforskning er populært for tiden. Har man en QL har man et godt hjelpemiddel, selv uten innkjøp av spesialprogram. Skal man arbeide litt mere seriøst og kanskje ta sikte på kommende, populære julepresanger til familien, bør man likevel ha et Desktop Publisher program for å lage "proffe" slektstrær og forsider.

Ønsker man å gå enda lenger, så er vi så heldige at QL har et av de beste spesialprogrammene som finnes på markedet. Det heter GENEALOGIST og er skrevet av Chris Boutal. Det er samme mannen som er mester for det Archive baserte RELATION programmet, som ligger i Qlub biblioteket. Genealogist Second Edition koster ca kr 350,- med porto og det hele, mens Relation koster en slikk og

ingenting. Relation og enklere utgaver av Genealogist er kjørbare på mdv og 128K, mens Genealogist 2. ed. krever disk og minst 384K RAM.

Med Genealogist 2. ed. kan du få alfabetiske eller kronologiske lister over alle eller et tidsbegrenset utvalg av forfedre/mødre, slektstrær, bostedskart og oversikt over de viktigste familiebegivenheter fra vuggen til graven. Ja, programmet sjekker til og med om de opplysningene du har tastet inn, er sannsynlige. En kan velge å få ut rapportene på skjerm, printer eller filer.

Men du kan godt klare deg med de vanlige PSION programmene, quill, abacus, archive og easel.

Quill:

Jeg anbefaler to filer:

Generelt_doc: Sammendrag av familiehistorien.

Personer_doc: Alfabetisk omtale av alle hovedpersoner.

Det kan være praktisk å dele Generelt i tre kapitler. En del som er felles for både fars og morsslekten og så en spesiell for hver av slektene. Her tar du med f.eks. omtale av by, bygdesamfunn, gamle kirker og gårder som er felles for flere personer.

I personfilen er det praktisk med en overskrift for hver person ETTERNAVN, FORNAVN. På neste linje startes det med stilling i familien. F. eks 2x tippoldefar, bestemor osv. Deretter fødselsdag, -sted, foreldre, dåpsdag, -kirke, faddere, konfirmasjon, giftermål, barn, yrke, osv i mest mulig muntlig form. Av gamle folk og i bygdebøker får du gjerne mer utfyllende stoff, som gjør det hele mer interessant å lese. Miljøskildringer er også fint. Ta gjerne med kilde for opplysningen.

Abacus/Archive:

Her anbefaler jeg to filer:

Kilder_aba : Alfabetisk oversikt over brukte kilder.

Personer_aba: Tabellarisk oversikt over hovedpersoner.

Kilder er ganske viktig, for du må rett som det er gå tilbake for å etterkontrollere. Da er det greit å ha boktitler, forfattere, utgivelsesår,

biblioteknr etc, etc. Kirkebøkenes tidsdekning bør også tas med. Om du bruker kilde nummer sparer du en del skriving andre steder.

Personfilen vil dekke de samme opplysningene som i personer_doc, men her kan du foreta nyttige sorteringer. Lag derfor kolonner med alder og koder for menn/kvinner, for kirkesogn og andre sorteringer du kan ha bruk for. Når du når ca 250 personer må du eksportere til Archive og fortsette med den eller evt dele i en fars/morsside.

Om du når mer enn ca 2000 personer, vil ikke Archive lenger sortere på mer enn 2 kriterier. Det gjelder selv med Gold Card. Da kan du dele filen ved å selecte f.eks. fornavn<"L" (d.v.s. A-K). Sortere den og skrive ut. Deretter reset og select fornavn>"L" og sortere igjen.

Easel:

Lag oversikter over de mest brukte navn, personer i forhold til historiske begivenheter, bosted, alder (personer, menn/kvinner, slektsgrener etc.

Du vet vel at du kan skrive tekst på kryss og tvers i Easel? Bare start med tegnet " i input mode, akkurat som i abacus. En penere ramme rundt får du ved å trykke SHIFT/F4 og et tall. Tallet 2 er rødt og passer vanligvis bra på trykk.

Innhenting av opplysninger:

Fase 1:

Starten burde være enkel. Pump alle eldre slektninger for alt de vet. Studer gamle fødselsdagsbøker, arvesølv med inskripsjoner, familiebibler, gravstøtter, evt bygdebøker. Det er viktig å få så mange navn som mulig med fødselsår og sted før ca 1880.

Fase 2:

Studer kirkebøker. Dem finner du på Riks- eller statsarkivene. P.g.a. personvernbestemmelsene får du ikke se bøker med opplysninger som er yngre enn 80 år. D.v.s. det du kan få se er kirkebøker eldre enn 1880/90 og tilbake til de eldste på 16/1700 tallet. Når du er kommet så langt bør du lese en av de slektsforskningsbøkene som du finner i bokhandelen eller på bibliotekene før du setter igang. Der finner du også adressen til de fem statsarkivene i: Oslo, Hamar, Kr.sand S, Bergen og Trondheim.

Fase 3:

Så snart du har fått en del navn på personer, som levde i 1801, bør du studere folketellingen i 1801. I den kan du finne hele familier i en jafs, så den er et fint hjelpemiddel. Tellingen er databehandlet av Universitetet i Bergen. Du får studere den på statsarkivene eller du kan kjøpe papirutskrifter fra universitetet.

Fase 4.

Fortsett på bred front. Trenger du råd kan du bare ringe meg på tlf (02) 23 13 30.

Litt mer Perfection av Pål Monstad

Jeg vil til slutt denne gangen komme med noen tips angående effektiv bruk av Perfection fra Digital Precision.

De av dere som har prøvd å reformatere en lang tekst har oppdaget at det tar svært lang tid å gå gjennom hele teksten, f.eks ved justering av margene eller etter forskjellig editering rundt om i teksten.

Etter at du har forandret noe i teksten, er det lurt å reformatere avsnittet med en gang, enten ved hjelp av den direkte tastekombinasjonen SHIFT + CAPSLOCK, eller kommandoen "a" i vindu 2. På denne måten retter du opp ujevnheter etterhvert.

For å flytte opp eller ned en hel side om gangen, tryker du ALT + opp- eller ned pilen. Dette er ikke mulig i Quill.

CTRL + T hopper til toppen av teksten, mens CTRL + B hopper til bunnen.

Du bør bestemme deg for en marginstilling før du begynner å skrive noe, da slipper du den langsomme reformateringen etterpå.

Du kan også spare mye tid på å legge ut bokmerker rundt i teksten. Dette gjøres med SHIFT + ALT og 1-8. For å hoppe til et bokmerke trykkes ALT og 1-8. På denne måten kan du legge et bokmerke f.eks i starten av hvert kapittel.

Deadline for neste nummer er satt til 15. mars 1992. Send oss bidrag!